

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvie Šiškeové v právní věci žalobkyně: **YOLT Services s.r.o.**, se sídlem Sokolská 1605/66, Praha 2, zast. Mgr. Miroslavem Kadlecem, advokátem se sídlem Zakšín 4, Dubá Zakšín, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 11. 2017, č. j. 49123/17/5200-11431-706871, o námitce podjatosti soudce ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 25 Af 3/2018,

t a k t o :

Soudce Krajského soudu v Ostravě Mgr. Jirí Gottwald **není vyloučen** z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 25 Af 3/2018.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“) pod sp. zn. 25 Af 3/2018 namítla podjatost soudce tohoto soudu a předsedy senátu Mgr. Jirího Gottwalda rozhodujícího předmětnou věc v tříčlenném senátu v souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu a navrhla jeho vyloučení z projednávání věci. Dále žalobkyně namítla podjatost „*všech členů předmětného senátu/oddělení, kteří se na této věci podíleli a případně kteří mají ve věci dále rozhodovat*“.

[2] Tvrzenou podjatost odůvodnila žalobkyně tím, že předseda senátu se za účelem co nejrychlejšího rozhodnutí ve věci odmítá zabývat návrhy žalobkyně, např. návrhem na předložení předběžné otázky Evropskému soudnímu dvoru či opakovaným nevyhověním žádosti o odročení jednání bez rozumného důvodu, čímž krátí její práva. Činí tak za účelem naplnění osobního zájmu soudce věc rychle vyřídit a rozhodnout. Již 6. 5. 2022 podala žalobkyně návrh na přerušování řízení s ohledem na to, že aktuálně probíhá před rozšířeným senátem řízení, které se týká výkladu prekluze práva správce daně stanovit daň. Žalobkyně měla za to, že výsledek tohoto řízení může mít vliv i na posouzení její žaloby. S ohledem na to, že na den 1. 6. 2022 bylo nařízeno v její věci jednání, dotazovala se dne 26. 5. 2022 telefonicky na aktuální stav rozhodování o jejím návrhu na přerušování řízení. Dozvěděla se však, že řízení přerušeno nebude a účastníci o tom nebudou ani písemně vyrozuměni.

[3] Žalobkyně tvrdí, že s ohledem na skutečnost, že Mgr. Gottwald je předsedou senátu, je důvod pochybovat o podjatosti ostatních členů senátu/oddělení, neboť mohou být také ovlivněni a mít obdobný vztah (zájem ve věci). Dále žalobkyně doplnila, že stejně se Mgr. Gottwald chová v jiném sporu, který u krajského soudu vede pod sp. zn. 22 Af 114/2017. Argumentovala usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2021, č. j. Nao 173/2020 – 119, č. 4235/2021 Sb. NSS, ze kterého dle jejího názoru vyplývá, že procesní postoje a stanoviska soudu v jiném sporu účastníka vedeném

před tímž soudcem (senátem) mohou být relevantní pro úvahy nad případnou (ne)podjatostí. Závěrem tedy navrhla vyloučení Mgr. Jiřího Gottwalda a dalších členů senátu, kterému byla věc sp. zn. 25 Af 3/2018 přidělena.

[4] K námitce podjatosti se vyjádřil předseda senátu krajského soudu, jakož i všichni jeho členové a jejich případní zástupci zařazení do jiných senátů. Všichni uvedli, že nemají žádný poměr k projednávané věci, účastníkům a jejich zástupcům a necítí se být ve věci podjatí.

[5] Krajský soud postoupil námitku podjatosti podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu

[6] Námitka podjatosti není důvodná.

[7] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou „*soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr ke věci, ke účastníkům nebo ke jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem ke vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“

[8] Garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžejně nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí díť výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě. Reálně pochybnosti o podjatosti soudce tak s ohledem na výše uvedené může vyvolat pouze konkrétní tvrzení žalobce týkající se vztahu soudce k projednávané věci, jejím účastníkům či zástupcům. Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení žalobce nevzbuzující ani pochybnosti o porušení nestrannosti a nezávislosti soudce.

[10] V projednávané věci založila žalobkyně námitku podjatosti na důvodech, které spočívají v procesním postupu předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda v projednávané věci, jakož i v řízení

pokračování

o její další věci. Konkrétně se jedná o to, že předseda senátu údajně odmítá vyhovět jejím procesním návrhům na přerušování řízení za účelem položení předběžné otázky k Soudnímu dvoru EU, resp. za účelem vyčkání na rozhodnutí rozšířeného senátu, které může ovlivnit posouzení i její žaloby.

[11] Tento důvod je však plně podřaditelný pod okolnosti, které podle § 8 odst. 1 poslední věty s. ř. s. nejsou způsobilé založit důvod pro vyloučení soudců. Postup soudce v řízení o projednávané věci, jakož i v jiných věcech téhož účastníka, nemůže zpochybnit jeho nestrannost a být důvodem pro jeho vyloučení z rozhodování. I v případě, v němž by takovým procesním postupem soudce založil porušení ústavně zaručených základních práv, nejsou tyto skutečnosti samy o sobě důvodem pro jeho vyloučení z rozhodování. K posouzení toho, zda tento postup skutečně porušil práva účastníka řízení a odrazil se v nezákonnosti či neústavnosti konečného rozhodnutí, slouží případně opravné prostředky (kasační stížnost), nikoliv námitka podjatosti. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvody, pro které by byl soudce Mgr. Jirí Gottwald vyloučen z rozhodování v této věci.

[12] Usnesení ze dne 3. 2. 2021, č. j. Nao 173/2020 – 199, kterým žalobkyně argumentuje, nelze vztáhnout na nyní projednávaný případ; týkalo se posouzení důvodů pro vyloučení v případě, kdy soudce rozhoduje ve věci účastníka řízení, s nímž sám v jiné věci jakožto účastník soudního řízení vedl či vede soudní spor. Citace odůvodnění tohoto usnesení uváděná žalobkyní je vytržena z kontextu, neboť se týká zcela jiné situace, než je tomu v tomto případě. Usnesení rozšířeného senátu nic nezměnilo na tom, že postup soudce v jiném soudním řízení s tímž účastníkem sám o sobě nezakládá důvody pochybovat o jeho nepodjatosti a není důvodem pro jeho vyloučení.

[13] Pokud jde o námitku podjatosti ostatních soudců krajského soudu, zařazených do úseku správního soudnictví, založila ji žalobkyně na zcela obecné úrovni o tom, že také oni mohou mít údajně stejný zájem jako předseda senátu Mgr. Gottwald. Podle Nejvyššího správního soudu však tato ničím nepodložená spekulace žalobkyně nenaplnuje požadavky § 8 odst. 5 s. ř. s., podle něhož musí být námitka podjatosti zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. Soud se proto těmito tvrzeními žalobkyně ve vztahu k dalším soudcům krajského soudu nezabýval. Ze spisu krajského soudu však Nejvyšší správní soud zjistil, že soud doposud nepoučil účastníky řízení o složení rozhodujícího senátu (ostatně tak neučinil ani v předchozím řízení, které vyústilo ve vydání rozsudku ze dne 12. 2. 2019, č. j. 25 Af 3/2018 - 55, jež kasační soud zrušil). Nejvyšší správní soud proto ukládá krajskému soudu, aby dostal této povinnosti a poučil účastníky řízení o složení rozhodujícího senátu v této věci. Bez toho může účastník řízení jen stěžovat konkrétní důvody podjatosti soudců, již budou v souladu s rozvrhem práce rozhodovat v jeho věci.

[14] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro to, aby byl soudce Mgr. Jirí Gottwald vyloučen z projednání a rozhodnutí věci specifikované ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu